

ЗАЦВЕРДЖАНА
Загад Міністра адукацыі
Рэспублікі Беларусь
ад 29.11.2019 № 849

Білеты
для правядзення абавязковага выпускнога экзамену
па завяршэнні навучання і выхавання на III ступені
агульнай сярэдняй адукацыі вучняў пры засваенні зместу
адукацыйнай праграмы сярэдняй адукацыі,
у тым ліку для правядзення экзамену ў парадку экстрэнату,
па вучэбным прадмеце «Гісторыя Беларусі»

2019/2020 навучальны год

ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПІСКА

Абавязковы выпускны экзамен па вучэбным прадмеце «Гісторыя Беларусі» праводзіцца з мэтай вызначэння і ацэнкі ўзроўню засваення вучнямі зместу вучэбнага матэрыялу і сфарміраванасці спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці. Пры правядзенні экзамену асабліваю ўвагу трэба звярнуць на авалоданне вучнямі цэласнымі ведамі і комплексам уменняў, якія абумоўлены патрабаваннямі рэалізацыі кампетэнтнаснага падыходу да падрыхтоўкі вучняў па айчыннай гісторыі.

Абавязковы выпускны экзамен праводзіцца па білетах. Экзаменацыйныя білеты распрацаваны асобна для базавага і павышанага ўзроўняў вывучэння ў адпаведнасці з патрабаваннямі вучэбных праграм па гісторыі Беларусі, зацверджаных Міністэрствам адукацыі Рэспублікі Беларусь. На базавым узроўні вывучэння прадмета ацэньваюцца сістэмнае засваенне вучнямі важнейшых гістарычных паняццяў і падзей у іх храналагічнай паслядоўнасці з тлумачэннем найбольш сутнасных прычынна-выніковых сувязей паміж імі, веданне вынікаў дзейнасці персаналій і ацэнак спецыялістаў адносна гістарычных фактаў. На павышаным узроўні вывучэння ацэньваецца засваенне вучнямі агульнагістарычных (сацыялагічных, паліталагічных) паняццяў і праблемна-тэарэтычнага зместу вучэбнага матэрыялу (абагульненых характарыстык) з раскрыццём прычынна-выніковых сувязей паміж з'явамі (працэсамі), заканамернасцей (тэндэнцый) грамадскага развіцця, параўнаннем розных пунктаў гледжання і аргументацыяй уласнага меркавання.

Першае і другое пытанні прызначаны для выяўлення ведаў і ўменняў вучняў па перыядах ад старажытнасці да 1917 г. і з 1917 г. да пачатку XXI ст. Пры адказе на першае і другое пытанні асаблівае значэнне надаецца выяўленню тэарэтычных і факталагічных ведаў выпускнікоў аб працэсе і асаблівасцях фарміравання шматнацыянальнага беларускага этнасу і яго культурна-гістарычнай спадчыне, асноўных этапах станаўлення гістарычных форм дзяржаўнасці на тэрыторыі Беларусі і беларускай дзяржаўнасці, сродках і выніках пабудовы індустрыяльнага грамадства, укладзе беларускага народа ў Перамогу ў Вялікай Айчыннай вайне, станаўленні і развіцці суверэннай Рэспублікі Беларусь.

Трэцяе пытанне арыентавана на праверку сфарміраванасці ў выпускнікоў уменняў параўноўваць гістарычныя факты (працэсы) і тлумачыць (раскрываць) прычынна-выніковыя сувязі паміж імі; суадносіць факты (працэсы) гісторыі Беларусі і сусветнай гісторыі, а таксама гістарычныя падзеі ў Беларусі з грамадска-гістарычным працэсам; раскрываць змест гістарычных паняццяў (тэрмінаў); характарызаваць дзейнасць гістарычных асоб і ўклад дзеячаў навукі (культуры) у яе

развіццё, а таксама адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускай літаратуры і мастацтва; аналізаваць змест гістарычных дакументаў; працаваць з гістарычнымі картамі; вызначаць гістарычныя з’явы на падставе статыстычных даных; параўноўваць пункты гледжання ці выказаць (аргументаваць) свой уласны погляд (меркаванне) па праблемах гістарычнага развіцця Беларусі.

Змястоўнае нападуненне трэціх пытанняў у адпаведнасці з іх фармулёўкамі распрацоўваецца настаўнікамі самастойна, пры гэтым змест заданняў канкрэтызуецца па спосабе дзейнасці і храналагічным перыядзе такім чынам, каб пазбегнуць дубліравання першых двух пытанняў.

На выпускным экзамене па гісторыі Беларусі вучні могуць карыстацца вучэбнымі насценнымі картамі і рэпрадукцыямі мастацкіх твораў, у тым ліку на электроннай аснове (пункт 78 Правілаў правядзення атэстацыі навучэнцаў пры засваенні зместу адукацыйных праграм агульнай сярэдняй адукацыі, зацверджаных пастановай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь ад 20 чэрвеня 2011 г. № 38 (у рэдакцыі пастановы Міністэрства адукацыі ад 28 студзеня 2019 № 13)).

ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫЯ БІЛЕТЫ (базавы ўзровень)

Білет № 1

1. Жыццё і гаспадарчая дзейнасць першабытных людзей на тэрыторыі Беларусі.

2. Падзеі Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 г. і ўстанаўленне савецкай улады ў Беларусі.

3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускай літаратуры.

Білет № 2

1. Рассяленне ўсходнеславянскіх плямён на тэрыторыі Беларусі і жыццё насельніцтва ў VIII – IX стст.

2. Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў снежні 1917 — ліпені 1920 г.

3. Аналіз зместу гістарычнага дакумента.

Білет № 3

1. Полацкае княства ў X– XI стст. Княжацка-вечавы лад.

2. Беларусь ва ўмовах польска-савецкай вайны 1919– 1921 гг. Вынікі Рыжскага міру.

3. Суаднясенне падзей гісторыі Беларусі і сусветнай гісторыі.

Білет № 4

1. Гароды на тэрыторыі Беларусі ў IX – сярэдзіне XIII ст.: паходжанне назваў і гаспадарчае жыццё гараджан.
2. БССР у гады новай эканамічнай палітыкі. Удзел у стварэнні СССР. Узбуйненне тэрыторыі.
3. Характарыстыка сацыяльна-эканамічнага (знешнепалітычнага) становішча Беларусі з апорай на гістарычную карту.

Білет № 5

1. Развіццё культуры на беларускіх землях у IX – сярэдзіне XIII ст. Рэлігійна-асветніцкія дзеячы.
2. Палітыка індустрыялізацыі і калектывізацыі сельскай гаспадаркі ў БССР у другой палове 1920-х – 1930-я гг.
3. Параўнальная характарыстыка падзей гісторыі Беларусі па прапанаваных прыкметах.

Білет № 6

1. Прычыны і працэс утварэння Вялікага Княства Літоўскага. Паходжанне назвы княства.
2. Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР у канцы 1920-х – 1930-я гг.
3. Суаднясенне падзеі ў гісторыі Беларусі з грамадска-гістарычным працэсам.

Білет № 7

1. Умацаванне велікакняжацкай улады і дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага ў канцы XIII – XIV ст.
2. Становішча Заходняй Беларусі ў складзе Польшчы (1921 – 1939 гг.).
3. Раскрыццё зместу гістарычных тэрмінаў.

Білет № 8

1. Крэўская унія і яе ўплыў на становішча беларускіх зямель. Грунвальдская бітва.
2. Палітыка беларусізацыі і яе вынікі. Развіццё навукі і адукацыі, літаратуры і мастацтва ў 1920 – 1930-я гг.
3. Тлумачэнне прычынна-выніковых сувязей паміж гістарычнымі фактамі.

Білет № 9

1. Барацьба за вялікае княжанне і змены ў дзяржаўным ладзе Вялікага Княства Літоўскага ў XV – першай палове XVI ст.

2. Уз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР ва ўмовах пачатку Другой сусветнай вайны.

3. Характарыстыка дзейнасці гістарычнай асобы.

Білет № 10

1. Сацыяльна-эканамічнае развіццё беларускіх зямель у XIV–сярэдзіне XVI ст.

2. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі.

3. Параўнальная характарыстыка падзей гісторыі Беларусі па прапанаваных прыкметах.

Білет № 11

1. Культура Беларусі ў XIV – першай палове XVI ст. Утварэнне беларускай народнасці. Паходжанне назвы «Белая Русь».

2. Германскі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Палітыка генацыду.

3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускай літаратуры.

Білет № 12

1. Аб'яднанне Вялікага Княства Літоўскага і Польшчы ў складзе Рэчы Паспалітай: прычыны, умовы, вынікі Люблінскай уніі. Статут ВКЛ 1588 г.

2. Масавая барацьба беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў у гады Вялікай Айчыннай вайны.

3. Аналіз зместу гістарычнага дакумента.

Білет № 13

1. Станаўленне фальваркова-паншчыннай сістэмы гаспадарання ў Вялікім Княстве Літоўскім. Гарадское жыццё на тэрыторыі Беларусі ў другой палове XVI – XVIII ст.

2. Вызваленне БССР ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Уклад беларускага народа ў Перамогу над нацысцкай Германіяй.

3. Характарыстыка ўкладу дзеяча навукі (культуры) у яе развіццё.

Білет № 14

1. Рэфармацыя і Контррэфармацыя. Берасцейская царкоўная унія 1596 г. і распаўсюджванне ўніяцтва на тэрыторыі Беларусі.

2. БССР у 1945 – 1953 гг.: пасляваеннае аднаўленне. Удзел БССР у заснаванні ААН.

3. Раскрыццё зместу гістарычных тэрмінаў.

Білет № 15

1. Культура Беларусі ў другой палове XVI – першай палове XVII ст.
2. БССР у другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг. Змены ў грамадска-палітычным жыцці, фарміраванне прамысловага і сельскагаспадарчага комплексаў.
3. Суаднясенне падзей гісторыі Беларусі і сусветнай гісторыі.

Білет № 16

1. Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст.
2. БССР у другой палове 1960-х – першай палове 1980-х гг.: характэрныя рысы грамадска-палітычнага і сацыяльна-эканамічнага становішча.
3. Характарыстыка сацыяльна-эканамічнага (знешнепалітычнага) становішча Беларусі з апорай на гістарычную карту.

Білет № 17

1. Падзелы Рэчы Паспалітай і іх уплыў на становішча беларускіх зямель. Паўстанне 1794 г. і яго падзеі ў Беларусі.
2. БССР у другой палове 1980-х гг. Вынікі ажыццяўлення палітыкі перабудовы. Спробы паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця.
3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускага мастацтва.

Білет № 18

1. Палітыка царскага ўрада ў Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX ст. Беларусь у час Айчыннай вайны 1812 г. Полацкі царкоўны сабор 1839 г.
2. Развіццё навукі і адукацыі, літаратуры і мастацтва ў БССР у другой палове 1950-х – 1980-я гг.
3. Суаднясенне падзеі ў гісторыі Беларусі з грамадска-гістарычным працэсам.

Білет № 19

1. Беларусь у першай палове XIX ст.: грамадска-палітычнае становішча і сацыяльна-эканамічнае развіццё.
2. Станаўленне дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь у першай палове 1990-х гг.
3. Характарыстыка ўкладу дзеяча навукі (культуры) у яе развіццё.

Білет № 20

1. Культура Беларусі ў першай палове XIX ст. Узнікненне беларусазнаўства.
2. Грамадска-палітычнае жыццё ў Рэспубліцы Беларусь у другой палове 90-х гг. XX – пачатку XXI ст.
3. Аналіз гістарычных фактаў на падставе статыстычных даных.

Білет № 21

1. Паўстанне 1863 – 1864 гг. і грамадска-палітычнае становішча ў Беларусі.
2. Асноўныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь.
3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускага мастацтва.

Білет № 22

1. Падзеі рэвалюцый 1905 – 1907 гг. і Лютаўскай 1917 г. у Беларусі.
2. Міжнароднае становішча і знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь.
3. Параўнанне пунктаў гледжання на адзін і той жа гістарычны факт.

Білет № 23

1. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.
2. Развіццё навукі і адукацыі, літаратуры і мастацтва ў Рэспубліцы Беларусь.
3. Характарыстыка дзейнасці гістарычнай асобы.

Білет № 24

1. Культура Беларусі ў 60-я гг. XIX – пачатку XX ст. Умовы і асаблівасці фарміравання беларускай нацыі.
2. Алімпійскія дасягненні спартсменаў Рэспублікі Беларусь.
3. Тлумачэнне прычынна-выніковых сувязей паміж гістарычнымі фактамі.

Білет № 25

1. Падзеі Першай сусветнай вайны на беларускіх землях.
2. Ушанаванне памяці аб гістарычных асобах і дзеячах культуры Беларусі ў Рэспубліцы Беларусь.
3. Аналіз гістарычных фактаў на падставе статыстычных даных.

ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫЯ БІЛЕТЫ (павышаны ўзровень)

Білет № 1

1. Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі: перыядызацыя, матэрыяльная і духоўная культура.
2. Беларусь у час Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 г.: сацыяльна-эканамічная і палітычная сітуацыя, вынікі пераўтварэнняў.
3. Характарыстыка падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускай літаратуры.

Білет № 2

1. Усходнеславянскія плямёны на тэрыторыі Беларусі: рассяленне, грамадскія і гаспадарчыя адносіны ў V – IX стст.
2. Станаўленне беларускай нацыянальнай дзяржаўнасці ў снежні 1917 – ліпені 1920 г.: напрамкі ў беларускім нацыянальным руху і асаблівасці афармлення савецкай формы дзяржаўнасці.
3. Аналіз зместу гістарычнага дакумента.

Білет № 3

1. Дзяржаўнасць усходніх славян. Княствы на тэрыторыі Беларусі.
2. Беларусь ва ўмовах германскай акупацыі і польска-савецкай вайны 1919 – 1921 гг. Вынікі для Беларусі Брэсцкага і Рыжскага мірных дагавораў.
3. Суаднясенне працэсаў у гісторыі Беларусі і сусветнай гісторыі.

Білет № 4

1. Сацыяльна-эканамічнае развіццё беларускіх зямель у IX – сярэдзіне XIII ст.
2. БССР у гады новай эканамічнай палітыкі: асаблівасці сацыяльна-эканамічнага і грамадска-палітычнага становішча. Удзел БССР у стварэнні Савецкага Саюза.
3. Характарыстыка сацыяльна-эканамічнага (геапалітычнага) становішча Беларусі з апорай на гістарычную карту.

Білет № 5

1. Прыняцце і распаўсюджванне хрысціянства на беларускіх землях у IX – сярэдзіне XIII ст.
2. Індустрыялізацыя і калектывізацыя сельскай гаспадаркі ў БССР: прычыны, асаблівасці ажыццяўлення, вынікі мадэрнізацыі.
3. Параўнальная характарыстыка працэсаў гісторыі Беларусі па самастойна вызначаных прыкметах.

Білет № 6

1. Працэс утварэння Вялікага Княства Літоўскага: перадумовы і прычыны, шляхі ўключэння беларускіх зямель у яго склад.
2. Грамадска-палітычнае жыццё ў БССР у канцы 1920-х – 1930-я гг.
3. Суаднясенне падзей у гісторыі Беларусі з грамадска-гістарычным працэсам.

Білет № 7

1. Дзяржаўны лад Вялікага Княства Літоўскага ў сярэдзіне XIII – XIV ст.
2. Заходняя Беларусь у складзе Польскай дзяржавы: палітычная і сацыяльна-эканамічная сітуацыя, стан культуры.
3. Раскрыццё зместу гістарычных паняццяў.

Білет № 8

1. Збліжэнне Вялікага Княства Літоўскага з Польшчай. Крэўская унія 1385 г.: прычыны, умовы і наступствы. Грунвальдская бітва.
2. Палітыка беларусізацыі і развіццё культуры ў 1920 – 1930-я гг.: асноўныя дасягненні і адлюстраванне сацыялістычнага будаўніцтва.
3. Раскрыццё прычынна-выніковых сувязей паміж гістарычнымі працэсамі.

Білет № 9

1. Змены ў дзяржаўным ладзе Вялікага Княства Літоўскага ў XV — першай палове XVI ст.
2. Пачатак Другой сусветнай вайны і ўз'яднанне Заходняй Беларусі з БССР: прычыны і гістарычныя ўрокі.
3. Характарыстыка дзейнасці гістарычнай асобы.

Білет № 10

1. Гаспадарчае развіццё і сацыяльныя адносіны ў Вялікім Княстве Літоўскім у XIV – сярэдзіне XVI ст.
2. Пачатак Вялікай Айчыннай вайны. Абарончыя баі на тэрыторыі Беларусі і іх стратэгічнае значэнне.
3. Параўнальная характарыстыка працэсаў у гісторыі Беларусі па самастойна вызначаных прыкметах.

Білет № 11

1. Культура Беларусі ў XIV – першай палове XVI ст. Асаблівасці фарміравання беларускай народнасці.

2. Германскі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны.

3. Характарыстыка падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускай літаратуры.

Білет № 12

1. Утварэнне Рэчы Паспалітай і становішча Вялікага Княства Літоўскага ў яе палітычнай сістэме.

2. Разгортванне масавай барацьбы беларускага народа супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў у гады Вялікай Айчыннай вайны: формы, метады, асаблівасці супраціўлення.

3. Аналіз зместу гістарычнага дакумента.

Білет № 13

1. Сельская гаспадарка і гарадское жыццё ў Вялікім Княстве Літоўскім у другой палове XVI – XVIII ст. Валочная памера. Развіццё мануфактурнай вытворчасці. Магнацкае прадпрымальніцтва.

2. Вызваленне БССР ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў: стратэгічны план і тактыка дзеянняў. Уклад беларускага народа ў Перамогу над нацысцкай Германіяй. Вынікі і ўрокі Вялікай Айчыннай вайны.

3. Характарыстыка ўкладу дзеяча навукі (культуры) у яе развіццё.

Білет № 14

1. Царква і рэлігія на тэрыторыі Беларусі ў XVI – першай палове XVII ст. Рэфармацыя і Контррэфармацыя. Распаўсюджванне ўніяцтва.

2. Грамадска-палітычнае жыццё, сацыяльна-эканамічнае развіццё, стан культуры ў БССР у 1945 – 1953 гг. Удзел БССР у заснаванні ААН.

3. Раскрыццё зместу гістарычных паняццяў.

Білет № 15

1. Культура Беларусі ў другой палове XVI — першай палове XVII ст. Пашырэнне ўплыву Адраджэння.

2. БССР у другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг.: грамадска-палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё.

3. Суаднясенне працэсаў у гісторыі Беларусі і сусветнай гісторыі.

Білет № 16

1. Культура Беларусі ў другой палове XVII – XVIII ст. Уплыў Асветніцтва.

2. БССР у другой палове 1960-х – першай палове 1980-х гг.: грамадска-палітычнае і сацыяльна-эканамічнае становішча.

3. Характарыстыка сацыяльна-эканамічнага (геапалітычнага) становішча Беларусі з апорай на гістарычную карту.

Білет № 17

1. Палітычны крызіс Рэчы Паспалітай і яе падзелы.
2. БССР у другой палове 1980-х гг.: змены ў грамадска-палітычным жыцці і сацыяльна-эканамічным становішчы. Вынікі рэфармавання.
3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускага мастацтва.

Білет № 18

1. Беларускія землі пасля ўваходжання ў склад Расійскай імперыі: грамадска-палітычнае, сааслоўнае, канфесійнае, сацыяльна-эканамічнае становішча.
2. Развіццё навукі і адукацыі, літаратуры і мастацтва БССР у другой палове 1950-х – 1980-я гг.: уклад у фарміраванне індустрыяльнага грамадства, адлюстраванне нацыянальна-культурных асаблівасцей і гістарычнага мінулага.
3. Суаднясенне падзей у гісторыі Беларусі з грамадска-гістарычным працэсам.

Білет № 19

1. Беларусь у першай палове XIX ст. Грамадска-палітычныя рухі. Вынікі рэфармавання сельскай гаспадаркі. Пачатак прамысловага перавароту.
2. Станаўленне незалежнай Рэспублікі Беларусь у першай палове 1990-х гг.: прававое афармленне дзяржаўнага суверэнітэту.
3. Характарыстыка ўкладу дзеяча навукі (культуры) у яе развіццё.

Білет № 20

1. Адукацыя і навук, літаратура і мастацтва Беларусі ў першай палове XIX ст.
2. Грамадска-палітычнае жыццё ў Рэспубліцы Беларусь у другой палове 90-х гг. XX – пачатку XXI ст.: асновы дзяржаўнага ладу і выбар мадэлі кіравання.
3. Аналіз грамадска-гістарычнай (сацыяльна-эканамічнай) з'явы на падставе статыстычных даных.

Білет № 21

1. Грамадска-палітычныя рухі ў Беларусі ў другой палове XIX ст.
2. Асноўныя напрамкі сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь: распрацоўка і рэалізацыя беларускай мадэлі.

3. Адлюстраванне падзей гісторыі Беларусі ў творах беларускага мастацтва.

Білет № 22

1. Падзеі расійскіх буржуазна-дэмакратычных рэвалюцый у Беларусі. Беларускі нацыянальны рух.

2. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь: прынцыпы і шматвектарны характар.

3. Выказванне аргументаванага пункта гледжання на адну з праблем гістарычнага развіцця Беларусі.

Білет № 23

1. Развіццё капіталістычных адносін у сельскай гаспадарцы і прамысловасці Беларусі ў другой палове XIX – пачатку XX ст.

2. Развіццё навукі, адукацыі, культуры ва ўмовах дзяржаўнага суверэнітэту Рэспублікі Беларусь: асноўныя дасягненні.

3. Характарыстыка дзейнасці гістарычнай асобы.

Білет № 24

1. Развіццё адукацыі і навукі, літаратуры і мастацтва Беларусі ў 60-я гг. XIX — пачатку XX ст. Пачатак працэсу фарміравання беларускай нацыі.

2. Дасягненні беларускага савецкага і сучаснага алімпійскага спорту.

3. Раскрыццё прычынна-выніковых сувязей паміж гістарычнымі працэсамі.

Білет № 25

1. Становішча Беларусі ў гады Першай сусветнай вайны.

2. Захаванне гістарычнай памяці ў Рэспубліцы Беларусь.

3. Аналіз грамадска-гістарычнай (сацыяльна-эканамічнай) з’явы на падставе статыстычных даных.